
Dr. Andrej Vovko
Udje Družbe sv. Mohorja v ZDA od leta 1901 do leta 1916

Družba sv. Mohorja je skozi več kot 140 let svoje zgodovine opravljala pomembno versko, narodnoprubudno, kulturno in izobraževalno poslanstvo med slovenskim narodom, tako v matični domovini, kot tudi med izseljenci. V pričujočem članku sta predstavljena pregled udov Družbe po posameznih letih in mreža postojank Družbe sv. Mohorja v ZDA v letih 1901-1916 s 35 tabelami največjih med njimi, s podatki o številu članov, večjimi naročniki ter poverjeniki ter dvema »obhodoma« po ozemlju ZDA.

Through the 140 years of its history, the St. Hermagoras Society has performed an important religious, nationally revivalist, cultural and educational mission among the Slovenes both at home and among immigrants. In addition to two "inspections" of the U.S. territory, the article gives a yearly survey of Society members and the network of centers of the St. Hermagoras Society in the U.S.A. from 1901 to 1916, complete with charts on the top 35, including data on the number of members, subscribers and representatives.

Družba sv. Mohorja se je leta 1955 v Sloveniji preimenovala v Mohorjevo družbo in je v več kot 140ih letih svojega delovanja opravljala svoje dragoceno versko-vzgojno, narodno-prebudno, kulturno in izobraževalno delovanje na krščanskih načelih tako v slovenskih matičnih deželah, kot tudi med Slovenci zunaj njih.¹

V prvi številki zbornika Dve domovini/Two Homelands sem pred leti že predstavil razširjenost Družbe sv. Mohorja med slovenskimi izseljenci v ZDA do leta 1900.² Kot sem omenil že v tem prispevku, je seznam družbenikov, ki so prejeli redni letni

---

¹ Več o Družbi sv. Mohorja oziroma Mohorjevi družbi skupaj z osnovno literaturo v: Andrej Vovko, Marijan Smolik, Branko Marušič, Mohorjeva družba, Enciklopedija Slovenije 7, Mladinska knjiga, Ljubljana, 1993, str. 205-206.

² Andrej Vovko, Udje Družbe sv. Mohorja v ZDA do leta 1900. - Dve domovini, Razprave o izseljenstvu / Two Homelands, Migration studies, ZRC SAZU, Inštitut za slovensko izseljenstvo, Ljubljana 1990, str. 121-135.

knjižni dar Družbe sv. Mohorja, svojevrsten zemljevid razširjenosti naših izseljencev po svetu, saj so bilo po logiki stvari največ Mohorjanov v najmočnejših slovenskih izseljenških naselbinah. Tokrat se bomo posvetili prikazu razširjenosti Družbe sv. Mohorja med našimi izseljenci v ZDA od 1901 do 1916, ko je bil v Koledarju sv. Mohorja za leto 1917 do konca I. svetovne vojne zadnjič objavljen seznam zunajevropskih Mohorjanov.

Pravila Družbe sv. Mohorja so v času, ki ga obravnavamo, določala, da je njen namen podpirati »pobožno, lepo obnašanje in ohranjevati katoliško vero med slovenskim ljudstvom, v ta namen se bodo na svetlo dajale in razširjale med Slovenci dobre katoliške bukve«. V Družbo lahko vstopi »vsak katoliški kristijan obojega spola, vsakega stanu in vsake starosti«. Dolžnosti članov so, da molijo, da bi se ohranjala in razširjala katoliška vera nasploh in še posebej med slovenskim narodom in da plača predpisano članarino, »dobički družbenikov« pa so poleg prejema popolnih in delnih odpustkov tudi pravica, da dobi »od vsakih knjig, ki jih izda družba... po jeden iztis za svoje plačilo« in »take spise, ki se mu za slovensko ljudstvo potrebni ali koristni dozdevajo, družbenim odbornikom pripročevati, naj se na svetlo spravijo.«³

Koledarji Družbe sv. Mohorja so v proučevanem obdobju vsako leto prinašali pomenški seznam članov omenjene Družbe, ki so se po njenih pravilih imenovali »družbeniki« ali »udje«. Pravila so poznala dve vrsti članov - dosmrtni in letne. Dosmrtni člani so proti koncu prejšnjega stoletja samo enkrat plačali 15 goldinarjev ali dvakrat po 8 goldinarjev v enem letu, letni v tem času pa po 1 goldinar. Za družbenike iz ZDA sta bila oba prispevka več kot dvakrat višja (1 dolar je bil vreden 2,2 goldinarja) -15 dolarjev in 1 dolar, to pa zato, »da se jim zamorejo knjige o svojem času pod križnim zavitkom poslati in se poštnina že tu odraja.«⁴ Kot prvega družbenika Družbe sv. Mohorja zasledimo v seznamih misijonarja v Belle-Prairu v zvezni državi Minnesoti Ignacija Tomazina, ki je kot njen 386. dosmrtni ud pristopil med majem 1870 in junijem 1871.⁵ Do leta 1887, ko so udje iz ZDA v Koledarju Družbe sv. Mohorja za leto 1888 posebej združeni v skupnem 13. poglavju in jih je skupaj 64, se poleg Tomazina postopoma pojavi še devet članov - »letnikov«. Število članstva se potem strmo dviga, saj je leta 1891 236 naročnikov Mohorjevih knjig, leta 1893 394, leta 1895 514, 1898 693 in 1900 739.⁶

Ko se opremljeni s temi osnovnimi podatki podamo na zemljepisno popotovanje po ZDA v letu 1901, po seznamu Koledarja Družbe sv. Mohorja za leto 1902, najprej ugotovimo, da so udje iz ZDA združeni v XV. poglavju »Amerika«, ki je večji del res namenjen ZDA, manjši pa Južni Ameriki, predvsem Braziliji in v manjši meri Argentini, medtem ko so zelo redki družbeniki iz Kanade preprosto priključeni k ZDA.

Tako je v letu 1901 v ZDA 9 dosmrtnih in 805 letnih udov (in še dva iz Merrittona v kanadskem Ontariu). Zgolj za primerjavo in brez želje, da bi tokrat predstavili še druge izseljenške ude Družbe sv. Mohorja po svetu povejmo, da jih je po istem seznamu in v istem letu v Južni Ameriki 92 (od tega 1 dosmrtni Alojzij Benedetič v Parana in kar 72 v Braziliji), v Egiptu, predvsem v Aleksandriji 1 dosmrtni - frančiškanski duhovnik p. Benigen Snój in 206 letnih ter dva v Vladikavkazu v Rusiji.

Naše popotovanje začnimo tako kot ogromna večina takratnih slovenskih izseljencev v New Yorku, kjer je bilo v letu 1901 114 naročnikov knjig Družbe sv. Mohorja, od tega

³ Družbe sv. Mohorja postave in vodila opravičnega reda. - Koledar Družbe sv. Mohorja za navadno leto 1902, Celovec 1901, str. 133. (Dalje KDM za ...).

⁴ Koledar Družbe sv. Mohorja za leto 1891, Celovec 1890, str. 121.

⁵ KMD za 1885, str. 48.

⁶ Podatki po koledarjih Družbe sv. Mohorja za ustrežna leta.

jih je znani slovenski podjetnik in izdajatelj časopisa Glas naroda Frank Sakser prek omenjenega časopisa prejemal kar 100. Glas Naroda je v seznamu označen kot eden od dveh poverjenikov Družbe v New Yorku, drugi s sedmimi naročniki pa je Karel Adamič. Po en naročnik je bil še v bližnjih Brooklynu in Buffalu. Med številnimi slovenskimi izseljenci v zvezni državi Pennsylvaniji je bilo močno jedro v Forest Cityju, kjer je imel poverjenik Alojzij Zaverl 32 družbenikov - letnikov. Pet kompletov knjig je prevzel sam poverjenik duhovnik Jožef Zalokar v Bridgevillu, poleg njih je imel še 11 letnikov. Udje Družbe sv. Mohorja so bili v tej zvezni državi še v Pittsburgu s poverjenikom duhovnikom Johnom Kranjcem in 10 letniki, v Whitneyju s poverjenikom Venceslavom Šolarjem in še tremi naročniki, v vsej preostali Pennsylvaniji pa jih je bilo še 34, brez označenih poverjenikov in porazdeljenih po eden, dva ali največ pet v vrsti tamkajšnjih naselbin (Hazer, Johnstown, Bessemer, Scottdale (5), West-Newton (4), Lecrone (4), Kalensburg, Braddock, Plymouth, Tinleyville, Cooksville, Puritan, Ricketts, Trestle, Pitcair, Steelton in Federal.

Naslednja v nizu »slovenskih« zveznih držav je bila Minnesota, kjer so bili 4 udje Družbe v St. Cloudu, med njimi škof dr. Jakob Trobec, kar 33 v Elyju s poverjenikom duhovnikom Josipom Buhom, ki je sam naročil kar pet »iztiskov«, 22 v Towerju s poverjenikom duhovnikom Andrejem Smrekarjem, 17 v St. Stephenu (v seznamu zapisanim kot Sv.Štefan) s poverjenikom Lovrom Slamnnikom, 6 v Virginiji z dosmrtnim udom duhovnikom Mathiasom Bilbanom, 6 v Biwabiku, po 5 v Kraintownu s poverjenikom Andrejem Mallyjem, Albanyju s poverjenikom Johnom Plemljem in St. Paulu, po 4 v Evelethu in Hibbingu. Posamezni ali par naročnikov so bili v tej zvezni državi še v Mount Ironu, Sparti, Rices Bentonu, kjer je bil dosmrtni ud duhovnik Jože Knafelc, St. Petru, New Ulmu, Heidelbergu, Merganu, Minneapolisu, Belle Riverju, kjer je bil še vedno neutrudni pionir Družbe sv. Mohorja v Ameriki Ignac Tomazin in Delanu z dosmrtnim članom duhovnikom Marijem Šavsem.

Naslednja »mohorjanska« zvezna država je bil Illinois, kjer je v Jolietu poverjenik in eden najvidnejših slovenskih duhovnikov v ZDA Francis Saleški Šušteršič skrbel za 106 naročnikov, med njimi za Šolske sestre sv. Frančiška, ki so delovale v tamkajšnji župnijski šoli, in za dosmrtna uda Mary Mušič ter Jakoba Blutha in za znanega trgovca Matijo Pogorelca, ki je očitno za nadaljnjo prodajo naročil 10 »iztisov«. V Chicagu je bil poverjenik duhovnik Ivan Plevnik, članov-letnikov pa 29, v Aurori s poverjenikom Ivanom Novakom 11, v Bradleyju, Waukeganu, La Sallu in Tolnci (?) pa skupaj 9.

V državi Michigan je bilo najmočnejša postojanka Družbe sv. Mohorja v Calumetu s 46 člani in poverjenikom organistom Antonom Grizoldom. Dva naročnika sta bila še v Iron Mountainu in eden v Baragovem Marquettu.

V Ohiju je bil seveda na prvem mestu Cleveland s 86 udi ter poverjenikom in hkrati dosmrtnim članom duhovnikom Vitusom Hribarjem, po en Mohorjan pa je bil še v Lorainu in Barbertonu.

V Pueblu v Coloradu je poverjenik duhovnik p. Ciril Zupan leta 1901 med naročnike razdelil 53 »knjižnih darov« Družbe sv. Mohorja, od teh pa jih je imel 5 naročenih sam. Še »hujši« je bil duhovnik Ivan Perše, ki je v Leadvillu v isti zvezni državi naročil kar 10 »darov« od 16 v tem kraju. V Coloradu so bili Mohorjani še v Denverju, in sicer 22 s poverjenikom duhovnikom Ignacem Burgarjem in 4 v Aspenju.

Precej Slovencev in Mohorjanov je bilo tudi v Montani, kjer je bilo 18 udov v Butte Cityju s poverjenikom Mihaelom Perkom, 7 jih je bilo v Great Fallsu s poverjenikom M. B. Nemanichem, 4 v Aldridgeju, po eden ali dva pa v Glendaleju, Jardinu, Beltu, Anacondi z dosmrtnim članom duhovnikom Johnom Pirnatom in Smelterju (Shelterju?).

V »preostalih« ZDA je bilo 7 naročnikov knjig Družbe sv. Mohorja v Indianapolisu v Indiani s poverjenikom Janezom Hribernikom, dva v Louisvillu (Kentucky) po eden pa v Alexandriji (Indiana), South Omahi (Nebraska), Burku (Idaho), Sayretonu (Alabama).

V zvezni državi Kansas je bilo devet družbenikov v Frontenacu, pet v Mineralu, po dva v Weier Cityju in Flemingu, po eden pa v Marionu (dosmrtni član duhovnik Anton P. Podgoršek) in v Chicopeeju.

V Iowi je bilo pet Mohorjanov v Riggsu, po dva pa v Lyonsu in Councill Bluffu. V Wyomingu jih je bilo skupaj 5 in to po dva v Rock Springsu in Globeju in eden v Frontierju, v Walleyu v Washingtonu pa kar osem, tako da so premogli tudi poverjenika Andreja Zalokarja.⁷

Vidimo, da so bile leta 1901 knjige Družbe sv. Mohorja zelo razširjene med slovenskimi izseljenci v ZDA. To pozornost jim je Družba vračala tudi tako, da je v svojem Koledarju objavljala članke o ameriških in drugih slovenskih izseljencih. Prav v Koledarju za leto 1902, v katerem je zgoraj predstavljeni seznam družbenikov, sta dva zelo pomembna članka z izseljensko vsebino. Eden, ki ga je prispeval zdravnik dr. Karol Pečnik, govori o Egiptu, o Slovencih oziroma predvsem o Slovenkah v Egiptu in tudi o drugih slovenskih izseljencih po svetu,⁸ drugi, ki ga je napisal Anton Logar, pa o Slovencih v St. Paulu v Minnesoti.⁹ Avtor članka je bil rojen v tem ameriškem mestu kot sin A. Logarja in Katarine Levičnikove. Šolal se je v St. Thomas Military College in stopil v semenišče. Med izletom na neko jezero se mu je 30. maja 1912 prevrnil čoln in je utonil.¹⁰ V začetku svojega prispevka sicer potoži, da se v matični domovini le redko sliši o »nas ameriških Slovencih«, potem pa optimistično doda, da ve, »da Slovenca po naših rojakih«, zato hoče na kratko poročati o delovanju slovenskih misijonarjev v St. Paulu. Tako predstavi faro Presv. Srca Jezusovega, ki jo je leta 1881 ustanovil duhovnik Keberl, po rodu s Štajerske, o katerem pa najboljši poznavalec zgodnjih Slovencev v ZDA izseljenski duhovnik Jurij Trunk žal ne ve ničesar. Postavil je cerkev in šolo, zaradi hudih naporov pri gradnji pa je prezgodaj umrl 20. februarja 1899. Tudi v naslednji župniji Sv. Frančiška je prvo cerkev in šolo sezidal slovenski duhovnik in kasnejši škof v mestu Lead v Dakoti Ivan Stariha, za kar je zbral in plačal skoraj 75.000 dolarjev. Faro sv. Mateja je leta 1886 ustanovil Alojz Plut ter sezidal cerkev, šolo in župnišče. Ko se je leta 1897 moral umakniti zaradi slabega zdravja, ga je nadomestil John M. Solnce, med ostalim »poraženi« kandidat za novega škofa v St. Cloudu v Minnesoti. Škof je leta 1897 postal njegov sosed na župniji sv. Neže Jakob (James) Trobec, ki smo ga zgoraj že omenili kot Mohorjana. Trobec je leta 1887 omenjeno faro tudi ustanovil in kot vsi ostali tudi sam tam postavil cerkev ter šolo. Solnce pa ga je po njegovem odhodu nadomestil kot župnik. Slovenski duhovnik Anton Ogulin je leta 1890 ustanovil v St. Paulu faro sv. Bernarda in postavil najprej veliko poslopje, katerega prvo nadstropje je bilo šola, drugo pa cerkev, kasneje pa še pravo cerkev, za katero je naredil načrte slovenski stavbenik Ivan Jager. Tajništvo Družbe sv. Mohorja je Logarjevemu sestavku priključilo Dodatek, v katerem opozarja na pravkar izšlo knjižico Spomenico desetletnice slovenske župnije sv. Jožefa v Joliet-u, Illinois, torej v kraju, ki je bil tudi, kot smo že opazili,

⁷ KMD za 1902, str. 128-129.

⁸ Dr. Karol Pečnik, Slovenci v Egiptu, KMD za 1902, str. 51-57.

⁹ Anton Logar, Glas iz Amerike, (Št. Pavel - Minnesota), KMD za 1902, str. 48-50.

¹⁰ Jurij M. Trunk, Amerika in Amerikanci, Celovec 1912 (samozaložba), str. 571. (Dalje J. M. Trunk, Amerika in Amerikanci).

tudi ena najmočnejših in najpomembnejših ameriških postojank Družbe sv. Mohorja. Na slovesnost ob desetletnici je prišel tudi škof Trobec. Tajništvo je pojasnilo dodatek z željo, da »mohorjani spoznajo, kako krepko se gibljejo in kako čvrsto napredujejo naši dragi rojaki onstran morja.«

Koledar Družbe sv. Mohorja se tudi v naslednjih letih vrača k vprašanju slovenskega izseljenstva. Tako piše o Slovencih v Aleksandriji v obširnem prispevku¹¹ frančiškan p. Benigen Snój, ki je najprej deloval med njimi v omenjenem mestu in bil tudi poverjenik za 196 Mohorjanov, vključno z njim, kasneje pa je deloval med izseljenci v New Yorku.

Med napredek, o katerem je govora, lahko upravičeno prištejemo tudi rast udov Družbe sv. Mohorja v naslednjih letih. Preveč časa in potrpljenja bralcev bi vzelo, če bi za vsako leto ponovil zemljepisno popotovanje od ene mohorjanske postojanke do druge, od Atlantika do Pacifika, zato bom za nazornejši in bolj zgoščen pregled raje uporabil tabele. Prva tabela bo skupna za vse ZDA in bo vsebovala pregled števila krajev z Mohorjani ter število dosmrtnih in letnih članov. Svoje tabele bodo imele tudi najmočnejše mohorjanske postojanke z najmanj dvajset in več družbeniki, ki pa jim bomo sledili tudi, če bodo omagale pod to število članov. Za zaključek se bomo v letu 1916 še enkrat podali na pot po ZDA. Vsi uporabljeni podatki so iz Koledarjev družbe sv. Mohorja.

Udje Družbe sv. Mohorja v ZDA 1901-1916

Leto	Število postojank	Dosmrtni člani	Letni člani	Skupaj
1901	89	9	805	814
1902	97	11	952	963
1903	98	14	1.087	1.101
1904	107	15	1.240	1.255
1905	70	16	1.478	1.494
1906	87	17	1.692	1.709
1908	77	18	1.998	2.016
1909	142	13	2.070	2.083
1910	170	18	2.354	2.373
1912	147	17	2.495	2.512
1913	118	15	2.070	2.085
1914	120	19	2.160	2.179
1915	53	23	2.001	2.024
1916	90	23	1.112	1.135

Opazimo lahko, da po obdobju vztrajnega naraščanja število družbenikov Družbe sv. Mohorja doseže svoj vrh leta 1902, potem pa začenja počasi padati, dokler se z nekoliko »nevtralnega zamika« po začetku vojne v Evropi enostavno ne prepolovi. Veliko nihanje števila mohorjanskih postojank, v katere pa smo zajeli vse, od največjih s čez 1000 članov do najmanjših z enim članom, pa gre predvsem na račun dejstva, da so nekatere največje med njimi, zlasti newyorška, v določenih letih med »svoje« družbenike zajele Mohorjane s praktično vsega ozemlja ZDA, tudi tiste, ki so imeli lastne postojanke, v določenih letih pa ne.

¹¹ P. Benigen Snój, Aleksandrija in Slovenci, KMD za 1906, str. 43-49.

New York City (N.Y.)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1901		114	114	Glas Naroda 100	Glas Naroda Karel Adamič
1902	1	116	117	Glas Naroda 150	Isti
1903	1	221	222	Glas Naroda 200	Frank Sakser
1904	1	267	268	Glas Naroda 250	Glas Naroda
1905	1	461	462	Glas Naroda 300	Glas Naroda
1906	1	517	518	Glas Naroda 400	Frank Sakser
		4	4		Matilda Zobec
1908		660	660	Glas Naroda 450	Frank Sakser
	1	5	6		Matilda Zobec, Alojz Blaznik
1909	1	549	550	Glas Naroda 500	Frank Sakser p.Kazimir Zakrajšek
1910	1	627	628	Glas Naroda 555	Glas Naroda Jurij Trunk p.Kazimir Zakrajšek
1912	1	121	1.121	Glas Naroda 1.000	
	1	6	7		p. Kazimir Zakrajšek
1914		902	902	Glas Naroda 807	Frank Sakser
1915	1	1.015	1.016	Alojzij Skulj 1.000	Alojzij Skulj
1916		452	452	Alojzij Skulj 450	Isti

V določenih letih se pojavljata kar dve mohorjanski postojanki, v drugih pa ena, kot je bilo že omenjeno. Newyorška je vključevala Mohorjane z več kot 50 kraji v ZDA, tudi iz tako močnih postojank, kot so bile v Clevelandu, Pueblu, Bridgeportu in še kje. Kot vidimo, je bil levji delež mohorjanskega delovanja v ZDA do leta 1916 v rokah tiskarja in podjetnika Franka Sakserja in njegovega časopisnega podjetja Glasa Naroda.

Brooklyn (New York)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1909		25	25		Društ. sv. Petra
1910		15	15		
1914		11	11	Uprava Ave Marija 11	Uprava Ave Marija
1915	1	21	22	Uprava Ave Marija 11 Dekl. društ. N.Y. 10	Isti
1916	1	17	18	Uprava Ave Marija 11	Isti

Forest City (Pennsylvania)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1901		32	32		Jože Zalokar
1902	1	33	34		Alojzij Zavrl
1903	1	37	38		Isti
1904	1	45	46		Isti
1905	1	58	59		Josip Tomšič
1906	1	54	55		Isti
1908	1	72	73	Josip Tomšič 4	Isti
1910	1	77	78		Isti
1912	1	60	61	Neimenovani 4	Isti
1914	1	64	65	Neimenovani 4	
1915	1	-	-		
1916	1	44	45		Josip Tomšič

Bridgeville (Pennsylvania)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1902		26	26	Josip Zalokar 7	Josip Zalokar
1903		20	20	Josip Zalokar 9	Isti
1904		30	30	Josip Zalokar 24	Isti
1905		33	33	Josip Zalokar 24	Vključen v New York
1908		26	26	Josip Zalokar 10	Isto
1910		20	20		
1914		10	10		Albin Moder
1916		15	15	Albin Moder 9	Isti

Pittsburgh (Pennsylvania)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1906		33	33	John Mertel 4	John Mertel Josip Lokar
1908		30	30	John Mertel 4	Ista
1910		28	28	John Mertel 4	John Mertel
1912		25	25	John Merlet 5	Isti
1914		38	38	John Mertel 3	Isti
1916		1	1		

Steelton (Pennsylvania)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1906	1	22	23	Frančišek Ažbe 12	Frančišek Ažbe
1908	1	40	41	Frančišek Ažbe 28	Isti
1910	1	21	22	Frančišek Ažbe 8	Isti

Tower (Minnesota)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1901		20	20		Andrej Smrekar
1902		31	31		Isti
1903		35	35	Andrej Smrekar 5	Isti
1904		26	26	-	Isti
1905	1	33	34		Josip Ferjančič
1906	1	35	36		Isti
1908	1	36	37		Isti
1910	1	47	48		Isti
1912	1	28	29		Isti
1914	1	26	27		Isti
1916	1	29	30		Isti

Ely (Minnesota)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1901		33	33	Josip Buh 5	Josip Buh
1902		29	29	Josip Buh 7	Isti
1903		40	40	Josip Buh 5	Isti
1904		50	50	Josip Buh 11	Isti
1905		47	47	Josip Buh 5	Isti
1906		40	40	Josip Buh 4	Isti
1908		37	37		Isti
1910		43	43	Josip Buh 3 Jos. Peshel 3	Isti
1912		29	29	Josip Buh 3 Jos. Peshel 3	Josip Buh Jos. Peshel
1914		25	25	Josip Buh 4 Jos. Peshel 2	Ista
1916		39	39	Josip Buh 4	Ista

Brockway (Minnesota)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1902		26	26		Ivan Trobec
1903		36	36		Isti
1904		34	34		Isti
1905		38	38	Ivan Trobec 5	Isti
1906		31	31		Isti
1910		45	45	Ivan Trobec 2	Isti
1912		29	29		Isti
1914		38	38		Isti
1915	-	-	-		
1916	-	-	-		

St. Stephen (Minnesota)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1915		34	34		Ivan Trobec
1916		40	40		Isti

Biwabik (Minnesota)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1908		21	21		Fr. Šaloven
1910		19	19		Isti
1912		7	7		Isti
1914		7	7		Jak. Delak
1915		-	-		
1916		-	-		

Aurora (Minnesota)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1910		20	20		Al. Pirnat
1912		13	13		Fr. Šaloven

Chisholm (Minnesota)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1908		48	48	John Tscholl 6	John Tscholl
1910		43	43		Isti
1912		34	34	Janez Schiffrer 11	Janez Schiffrer
1914		37	37	Janez Schiffrer 15	Isti
1915		-	-		
1916		-	-		

Eveleth (Minnesota)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1908	1	35	36	Mat. Bilban 3	Mat. Bilban
1910	1	50	51	Mat. Bilban 12	Isti
1912	1	34	35	Mat. Bilban 11	Isti
1914	1	29	30	Mat. Bilban 15	Isti
1915	1	19	20	Mat. Bilban 12	Isti
1916	1	6	7		Isti

Rice (Minnesota)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1908		43	43		Ivan Trobec
1914		2	2		
1915		-	-		

Joliet (Illinois)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1901	2	104	106	Matija Pogorelec 10	Francis Šušteršič
1902	2	101	103	-	Isti
1903	2	112	114	Francis Šušteršič 5	Isti
1904	2	115	117	Francis Šušteršič 4	Isti
1905	2	118	120	Francis Šušteršič 4	Isti
1906	2	121	123	Francis Šušteršič 4	Isti
1908	2	112	114	Francis Šušteršič 4	Isti
1910	2	114	116	Francis Šušteršič 3	
1912	2	136	138		Am. Slovenec
1914	3	97	100	John Kranjec 7	John Kranjec
1915	4	86	90		John Plevnik
1916	4	1	5		

Chicago (Illinois)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1901		29	29		Ivan Plevnik
1902		31	31		Isti
1903		15	15		-
1904		20	20	John Kranjec 5	John Kranjec
1905		26	26	John Kranjec 3	John Kranjec An. Kraschowitz Ivan Kosmač Janez Kumar
1906		31	31	John Kranjec 6	John Kranjec Anton Sojar
1908		35	35	John Kranjec 7 Anton Sojar 3	John Kranjec Anton Sojar
1910		49	49	John Kranjec 7 Anton Sojar 5	Ista
1912		44	44	Anton Sojar 5 A.M. Kraschowitz 7	Anton Sojar A.M. Kraschowitz
1914		42	42	Antoj Sojar 5 A. Kraschowitz 3	Anton Sojar A. Kraschowitz Fran Tomažič
1915		11	11	A. Kraschowitz 4	A. Kraschowitz
1916		3	3		

La Salle (Illinois)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1903	1	31	32		Anton Podgoršek
1904	1	38	39		
1905	1	59	59		Anton Podgoršek

1906	1	48	49	Isti
1908		52	52	Alojzij Kastigar
1910		37	37	Isti
1912		45	45	Isti
1914		31	31	Isti
1916		13	13	Frank Šaloven

Waukegan (Illinois)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1910		32	32		Janez Umek Mat. Ogrin Jak. Grimšič
1912	1	37	38		Janez Umek Mat. Ogrin
1914		36	36	Mat. Ogrin 3	Mat. Ogrin
1916	1	32	33	F. Ažbe 6 Mat. Ogrin 3	Isti

Calumet (Michigan)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1901		46	46		Anton Grizold
1902		54	54		Isti
1903		42	42		Marko Pakiž
1904		53	53		Dr. Jože Plautz
1905		89	89		Luka Klopčič
1906		105	105	Luka Klopčič 4	Isti
1908		173	173	Luka Klopčič 4	Isti
1910		153	153	Luka Klopčič 10	Isti
1912		119	119	Luka Klopčič 5	Isti
1914		92	92	Luka Klopčič 10	Isti
1915		109	109	Luka Klopčič 10	Isti
1916		-	-		

Cleveland (Ohio)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1901	1	85	86		Vitus Hribar
1902	1	106	107		Vitus Hribar Franc Kerže
1903	1	132	133		Isti
1904	1	154	155		Isti + Nova Domovina
1905	1	141	142	Isti	
1906	2	141	143	Nova Domovina 25	V. Hribar, F. Kerže John Grdina

1908	4	114	118		F. Kerže Jernej Ponikvar Nova Domovina
1910	3	198	201	J. Ponikvar 12	J. Ponikvar Dr. J. Seliškar
1912	4	143	147	J. Ponikvar 15	Clev. Amerika J. Ponikvar
1914	4	199	203	J. Ponikvar 15	J. Ponikvar Jos. Lavrič
1915	6	186	192	J. Ponikvar 20	Ista
1916	6	134	140	J. Oman 3	J. Ponikvar J. Oman Pav. Hribar

South Lorain (Ohio)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1906		22	22		Andrej Smrekar
1908		28	28		p. Kazimir Zakrajšek
1910		42	42		J. A. Štefanič
1912		32	32		Isti
1914	1	41	42		Isti
1915	1	32	33		Isti
1916	1	-	-		

Bridgeport (Ohio)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1908		20	20		Mihael Hočevar
1910		26	26		Isti
1912		22	22		Isti
1914		18	18		Isti
1915		-	-		
1916		-	-		

St. Lawrence (Ohio)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1910		58	58		Jos. Lavrič
1912		58	58		Jos. Lavrič

Colinwood (Ohio)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1910		29	29		Andr. Smrekar
1912		41	41		Isti

1914	47	47		Pavel Hribar
1915	50	50		Isti
1916	2	2		

Milwaukee (Wisconsin)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1906		23	23		Alojz Kastigar

West Allis (Wisconsin)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1908		58	58		Ivan Smolej
1910		22	22		Marko Pakiž
1912		13	13		Isti
1914		12	12		Isti
1915		19	19		Isti
1916		-	-		

Indianapolis (Indiana)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1906		27	27		John Hribernik
1908		28	28		Josip Lavrič
1910		31	31	Iv. Smolej 3	Iv. Smolej
1912		35	35		p. Bonav. Čiček
1914		47	47		Isti
1915		29	29		p. Ciril Orendač
1916		-	-		

Kansas City (Kansas)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1910		35	35		Marko Speiser
1912		19	19		A. Leskovic
1914		23	23		Isti
1915		21	21		Isti
1916		16	16		Župnijski urad

Pueblo (Colorado)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1901		53	53	Ciril Zupan 5	Ciril Zupan
1902		72	72	Ciril Zupan 20	Isti
1903		65	65	Ciril Zupan 20	Isti
1904		73	73	Ciril Zupan 14	Isti

1905	1	97	98	Ciril Zupan 25	Isti
1906	1	92	93	Ciril Zupan 25	Isti
1908	1	92	93	Ciril Zupan 25	Isti
1910	1	102	103	Ciril Zupan 25	Isti
1912		97	97	Ciril Zupan 25	Isti
1914		91	91	Ciril Zupan 25	Isti
1916		85	85	Ciril Zupan 25	Isti

Denver (Colorado)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1901		22	22		Ignac Burgar
1905		8	8		John Derganec
1906		8	8		Isti
1908		5	5		Mat. Sodar (?)
1910		6	6		Isti
1912		7	7		Isti
1914		6	6		Isti
1916		4	4		-

Leadville (Colorado)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1902		21	21	Ivan Perše 5	Ivan Perše
1903		31	31	Ivan Perše 5	Isti
1904		27	27	Ivan Perše 5	Isti
1905		32	32	Ivan Perše 5	Isti
1906		29	29	Ivan Perše 2	Isti
1908		23	23	Ivan Perše 2	Isti
1910		25	25	Ivan Perše 5	Isti
1912		21	21	Ivan Perše 5	Isti
1916		5	5		

Butte (Montana)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1910		28	28	Mih. Pirnat 4	Mih. Pirnat Pet. Osterman
1912		18	18		Mih. Pirnat
1914		16	16		Isti
1916		2	2		-

Meaderville (Montana)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1914		-	-		
1915		21	21		Mih. Pirnat
1916		-	-		

Rock Springs (Wyoming)

Leto	Dosmrtni	Letniki	Skupaj	Večji naročniki	Poverjeniki
1912		27	27		Ant. Schiffrer
1914		29	29		Isti
1916		25	25		Isti

Obljubljena mohorjanskega popotovanja ob zaključku tega orisa svetovne ne bomo strogo omejili zgolj na leto 1916, ampak bomo včasih pokukali vsaj še leto dni nazaj, saj smo že opozorili, da se je število družbenikov med letoma 1915 in 1916 prepolovilo. Najboljši primer za to nerazveseljivo dejstvo nam, kot smo že navedli v tabeli, nudi prav najmočnejša mohorjanska postojanka v mestu New York, ki se je od 1000 in več družbenikov v letu 1915 zmanjšala na 452. V zadnjih dveh letih je praktično izginila tudi omenjena rezervna vseameriška mreža mohorjanskih postojank, čeprav je leta 1915 v njenem okrilju Brooklyn, ki pa se v letu 1916, kot tudi prej v določenih letih pojavlja samostojno. Poverjeniki Družbe sv. Mohorja so bili, kot smo videli, pravi ameriški »businessman« Frank Sakser, po izobrazbi tiskar, bančni uradnik Karel Adamič ter duhovnika, znani frančiškan Kazimir Zakrajšek in Jurij Trunk. Newyorška postojanka, oziroma od časa do časa dve, je premogla le enega dosmrtnega(no?) člana(ico?) - Francis Kosec s številko 1844 v Imeniku dosmrtnih članov Družbe, ki se je v letih, ko sta se postojanki delili, vedno priključila številčno šibkejši. Pečat brooklynski postojanki je dajala uprava prvega slovenskega izseljenskega verskega lista Ave Marija, ki ga je ustanovil p. Zakrajšek in je začel izhajati leta 1909.¹² Tu naletimo v letu 1916 tudi na že znanega p. Benigna Snoja, ki je bil prestavljen v ZDA in je imel številko 1353 z Imenika dosmrtnih članov.

V Pennsylvaniji je leto 1916 dočakalo le nekaj postojank, med njimi tista v Forest Cityju, ki so jo zaporedoma vodili duhovniki Jože (Joseph) Zalokar, dolgoletni župnik v Bridgevillu¹³, eden prvih naseljencev v Forest Cityju Alojzij Zavrl¹⁴ in tamkajšnji župnik Josip Tomšič, tudi duhovni vodja prve osrednje izseljenske podporne organizacije Kranjsko Slovenske katoliške jednote¹⁵. Postojanka je imela tudi dosmrtnega člana Ignacija Kapljo s člansko številko 1843. Postojanko v Bridgevillu je po Zalokarjevi smrti skupaj z župnijo sv. Barbare prevzel duhovnik Albin Moder. Podobno sta Mohorjane v Pittsburghu in Steeltonu vodila tamkajšnja župnika John Mertel in Frančišek (Francis) Ažbe. Zunaj omenjenih postojank je bilo kar 34 družbenikov, in to v krajih Baggaley, Beadling, Beaver Falls, Butler, Conemaugh, Charleroi, Falls Creek, Greensburg, Hooversville, Horning, Hostetter, James City, Johnstown, Moon Run, Rockwood, Salat Marys, Scottdale, kjer je bila tudi poverjenica Elizabeta Sterbutzl, West Newton, Wind Gap in South Bethlehem s poverjenikom duhovnikom Anzelmom Murnom, ki je sam dobival 5 »iztisov«, med naročniki pa imel še Marijino dekliško družbo in Društvo sv. Jožefa.

»Slovenska« Minnesota je ostala Družbi sv. Mohorja zvesta tudi v letu 1916. V Towerju je župnika Andreja Smrekarja, ki je odšel v Colinwood v Ohio, tudi pri Mohorjanih nadomestil naslednik Josip Ferjančič, sicer tudi dosmrtni član Družbe (št.1758). V Elyju

¹² Prim. Darko Friš, Ameriški Slovenci in katoliška Cerkev 1871-1924, Mohorjeva založba Celovec - Ljubljana - Dunaj, 1995, str. 354-355.

¹³ J. M. Trunk, Amerika in Amerikanci, str. 604.

¹⁴ J. M. Trunk, Amerika in Amerikanci, str. 605.

¹⁵ J. M. Trunk, Amerika in Amerikanci, str. 599.

je začel po letu 1910 zaslužnemu misijonarju severne Minnesotte Josipu Buhu, tudi generalnemu vikarju dulutske škofije, pri skrbi za Mohorjane pomagati duhovnik Josip Peshel. Nečak škofa Jakoba (Jamesa) Trobca Ivan, je deloval hkrati kot župnik in poverjenik Družbe sv. Mohorja v Brockwayu, potem ko je tam postojanka zaspala pa v letih 1915 in 1916 še v St. Stephenu. V to postojanko je bil leta 1916 vključen tudi stric kot upokojeni škof. Župnik v Biwabiku Francis Šaloven je skrbel za Mohorjane v tem kraju in v Aurori. V prvem kraju ga je nadomestil Jakob Delak, v drugem pa je pred njim deloval duhovnik Alojzij Pirnat. Ivan Trobec je nekaj časa skrbel za Mohorjane tudi v kraju Rice, preden je postojanka izginila iz mohorjanskega seznama. Za Eveleth je tudi v mohorjanskem duhu skrbel vrsto let tamkajšnji župnik Mathias Bilban, postojanka pa je v letu 1916 doživela številčno prepolovitev. V Chisholmu sta delovala kot poverjenika tamkajšnja župnika John Tscholl, sicer po rodu Nemeč s Tirolskega, a večšč tekoče slovenščine¹⁶ in Janez (John) Schifferer. Poleg omenjenih večjih so bile leta 1916 manjše mohorjanske postojanke v omenjeni državi še v Albanyju s poverjenikom Johnom Plemljem in dosmrtno članico Marijo Bückers (št. 2593), v St. Paulu s poverjenikom duhovnikom Johnom Seliškarjem, Vrginii s poverjenikom(?) Fr. Hrovaticem, v Delanu z dosmrtnim članom duhovnikom Matijo Šavsem (1530), Norwoodu, Pinetopu, Sartellu, Serton Thirtyju in Silverdalju.

Prepolovitev Mohorjanov v letu 1916 je še posebej opazno prizadela Illinois, saj je tako število Mohorjanov v Jolietu padlo od 90 v letu 1915 na vsega 5, od tega pa so bili kar štirje dosmrtni: Margareta Muršič (1114), Jakob Plut (1766), Marko Papič (2666) in Jožef Klepec (2697). V tej znameniti slovensko-ameriški fari sv. Jožefa je bil do svoje smrti leta 1911 poverjenik slavni župnik Francis S. Šušteršič¹⁷, za njim pa duhovnika John Kranjec in John Plevnik. Podobno kot Joliet se je -posušil- tudi Chicago, v katerem so bili od leta 1901 dalje med drugimi poverjeniki duhovniki Ivan Plevnik, John Kranjec, A. M. Kraschowitz in Anton Sojar. -Slab vtis- nedvomno omilila postojanki v La Sallu, kjer so bili poverjeniki duhovniki Anton Podgoršek, Alojzij Kastigar in Frank Šaloven in še zlasti v Waukeganu s poverjenikom župnikom Francisom Ažbetom. Poleg omenjenih postojank je bila precej močna še v Springfieldu s poverjenikom Matijem Barborichem, župnikom F.S. Mažirjem in še 14 drugimi družbeniki, po eden pa še v Carbon Hillu, Utici in Wittu. V Michiganu je leto 1916 pobralo nekoč eno največjih postojank v ZDA Calumet, kjer so bili v »debelih letih« poverjeniki organist Anton Grizold, zdravnik(?) dr. Jože Plautz in duhovnika Marko Pakiž ter Luka Klopčič. Omenjenega leta ga sploh ni v seznamu Mohorjanov, vsa država pa po njem premore le 7 udov Družbe, 5 v Iron Mountainu in po enega v Hesperii in Wakefieldu.

Tudi v sušnem letu 1916 sta se kljub precejšnjemu padcu država Ohio in še posebej Cleveland ponašala z lepim številom Mohorjanov. Število članov Družbe se je v -ameriški Ljubljani- sicer zmanjšalo za četrtno, še vedno pa je postojanka premogla šest -dosmrtnikov-: duhovnika in poverjenika Jerneja Ponikvarja (2230), Jožefo Wahčič (913), Antona Grdino(2667) Johna Grdino(2095), Frančiško Marian (1252) in Karola Karlingerja(2394). Bivši župnik in poverjenik v Clevelandu je bil zdaj v Barbertonu kot dosmrtni član (1200), skupaj s tremi letniki, dvanajst jih je bilo v Bridgeportu s poverjenikom Mihaelom Hočevarjem, dva v nekoč veliko močnejšem Colinwoodu in po eden v Jounstownu, Lorainu, Kenmoru in Shadysideu. V Wisconsinu so leto 1916 dočakali

¹⁶ J. M. Trunk, *Amerika in Amerikanci*, str. 601.

¹⁷ J. M. Trunk, *Amerika in Amerikanci*, str. 596-597.

štirje Mohorjani v krajih Superior, Druecker, Sheboygan in Tioga, v Indiani pa nobeden. V Kansasu je bila še živa postojanka v Kansas Cityju, štirje Mohorjani s poverjenikom Johnom Dobraucem v Franklinu in dosmrtni član duhovnik Anton Podgoršek (1201), ko se ga pot poverjenika Družbe spominjamo še iz La Salla.

V Coloradu se je uspešno držal slavni Pueblo z dolgoletnim poverjenikom, župnikom in razpečevalcem mohorskih knjig Cirilom Zupanom, nekoliko manj pa Denver in Leadville s poverjenikom tamkajšnjim župnikom Ivanom (Johnom) Peršetom. Mohorjani so bili še v krajih Colorado, Delagua, Sommerset in Trinidad (jezuit p. Avgust Forster).

V Montani je bila še »pogojno živa« postojanka Butte z dvema članoma Družbe, medtem ko je bil Meaderville v mohorjanskem smislu očitno le enoletna »epizoda«, povezana z delovanjem župnika v Buttu in poverjenika obeh postojank Mihaela Pirnata. Svojega poverjenika Gregorja Zobca je imelo 5 Mohorjanov v kraju Roundup, v Anacondi je bil dosmrtni član duhovnik John Pirnat (1389), po en Mohorjan pa še v Camas Prairie in Dillonu.

Edina postojanka družbe sv. Mohorja je bila v državi Wyoming v letu 1916 v Rock Springsu, drugje pa so bili Mohorjani še v Arizoni - dosmrtni član John Reš (1021), v Kennetu v Kaliforniji - dva, med njima dosmrtni član Martin Pelc (2125), v Dearyju v Idaho, v St. Louisu in Webster Grovu v Missouriju.

V Nebraski je bila za leto 1916 kar močna postojanka Družbe sv. Mohorja v s 16 člani v Omahi, posamezni Mohorjani pa so bili še v Oregonu v krajih Oregon City in Molalla, v državi Washington v kraju Cumberland in v West Virginiji v kraju Coketon.

Naj na podlagi obeh »obhodov« v letih 1901 in 1916, še bolj pa na podlagi pregleda delovanja 35 najmočnejših mohorjanskih postojank ob zaključku tega pregleda tvegamo nekaj ugotovitev. Družba sv. Mohorja je bila po svojem značaju verska bratovščina, zato ni čudno, da se je tudi v ZDA najbolj »prijela« tam, kjer so bili njeni poverjeniki najbolj delavni krajevni slovenski izseljenski duhovniki, predvsem župniki tamkajšnjih fara. Ni naključje, da se seznam najmočnejših mohorjanskih postojank tudi lepo pokriva z najmočnejšimi slovenskimi naselbinami, podobno sta povezana tudi rast in padec obojih. Ob tem pa se dobro zavedam, da sta obe raziskavi razširjenosti Mohorjanov v ZDA do leta 1916 šele začetek zanimivega poglavja o razširjenosti Družbe sv. Mohorja zunaj slovenskih etničnih meja. Svoje raziskave tako čakajo še Mohorjani v Ameriki po letu 1918, podobno že omenjeni družbeniki v Egiptu, Južni Ameriki. Pozabiti ne smemo tudi slovenskih izseljencev v nemški Westfaliji pred I. svetovno vojno in izseljencev v zahodno Evropo po I. svetovni vojni. Zanimivo poglavje odpira tudi čas po II. svetovni vojni, ko sta predvsem celovška in goriška Mohorjeva družba vzdrževali kulturne, narodnostne in druge stike s slovenskimi političnimi begunci po svetu - v Argentini, ZDA, Kanadi, Avstraliji in drugje.

*Summary***The Members of the St. Hermagoras Society in the U.S.A. from 1901 to 1916**

In more than 140 years of its existence the St. Hermagoras Society - which was renamed the Hermagoras Society (Mohorjeva družba) in 1955 in Slovenia and divided into three "sisters" in Celje, Gorica and Celovec - has performed a precious nationally revivalist, cultural and educational mission based on Christian principles both in Slovenia and in Slovene communities abroad. In the years before World War I, there was in the U.S.A. a network of associates of the St. Hermagoras Society, a kind of sign pointing to Slovene settlements in the U.S. Every year the Society calendar brought an updated list of its members, which were called "associates" or "fellows". There were two kinds of membership: life and yearly. At the end of the 19th century, for a life membership members had to make a once-in-a-lifetime payment of 15 goldinars (or 8 goldinars biyearly), while a one-year membership cost 1 goldinar. Because of high shipping charges for books, contributions for U.S. associates were more than twice as high (1 dollar was worth 2.2 goldinars) - respectively 15 dollars and 1 dollar. In 1891 there were in the U.S. 236 Society members, in 1893 394, in 1895 514, in 1898 693 and in 1900 739 members.

The article pictures the development of the St. Hermagoras Society in the U.S. from 1901 to 1916. In 1901 there were in the U.S. 814 members in 87 centers, in 1905 1,494 in 70 centers, in 1910 2,373 in 170 centers. Membership reached a peak in 1912 with 2,512 members; this number slowly decreased to 2,024 in 1915, sharply dropping to 1,135 the next year. In addition to two "inspections" of the Society centers at the beginning and the end of the period under study, the paper includes charts giving yearly reports on the 35 biggest centers with more than 20 members, listing their category (life or yearly members), the biggest subscribers and the Society representatives.